

Artikel fra Forfatteren Nr. 2 - 2016

Forlag med sans for formgivning

Mikroforlaget Virkelig fokuserer på bøgernes formgivning og samarbejdet med forfatterne, for bøgernes fysiske udtryk skal afspejle indholdet.

Af Lykke Strunk

Hvilken vægt lægger Virkelig på bøgernes formgivning?

Udgangspunktet for en del af Virkeligs arbejde bunder i ønsket om at afmystificere ”bogen” og ikke mindst ”skriften”. At spørge, hvad optager plads i en udgivelse, og hvad skaber plads? Tomas Espedals ’Året: Onsdag den første oktober’ (maj 2015, red.) består af otte maskinskrevne manuskriptsider fulde af pletter og udstregninger. Jeg ville give dem plads og give oplevelsen af, at de skabte et rum omkring sig. Jeg ville gerne give et billede af, hvordan tekst rent faktisk ser ud, før den bliver standardiseret digital. Bogbranchen er en produktionsorienteret branche, som arbejder med en streng normativitet. Det giver nogle muligheder. I det redaktionelle arbejde har jeg ofte måttet spørge den respektive forfatter, hvordan det oprindelige materiale, der for eksempel kommer fra en Wordfil, ser ud. Man tager enormt mange ubevidste valg, når man eksempelvis arbejder i Word. Det præger skriften, og det præger læsningen. Det er bestemmende og retningsgivende for den.

Hvad er tanken bag jeres tilgang til bogproduktion?

Jeg vil gerne stille et spørgsmål, som er: Hvad er det egentlig, der gør bogen interessant? Er det en udtømmende bagsidetekst, hjerter eller stjerner trykt i massevis ud over bogen, anmeldercitater osv.? Jeg ved det ikke, men min egen oplevelse er, at enkelhed virker mere befordrende end støj. Det er en vigtig pointe for mig, at man ikke bare skal proppe skriften ind i bogen. Man må arbejde med bogen og ikke i den, simpelthen. Alle billeder og alle farver, alting bliver en del af oplevelsen. Måske er bogen meget hvid, så er den også meget sårbar. Måske er skriften meget lille, så skal man helt tæt på. Der skal være plads, der skal være stilhed på en eller anden måde. Læseren skal ikke have at vide på forhånd, om bogen er god eller dårlig. Titlen skal kunne mærkes. Papiret skal kunne mærkes. Farverne skal stå frem. Bogen har en lyd, og den skal kunne høres.

Hvordan ser du forholdet mellem form og indhold?

Det giver ikke nogen mening for mig at adskille form og indhold. For mig bliver et gigantisk forfatterfoto en del af indholdet, akkurat som papirets særpræg er med til at bestemme oplevelsen af bogstaverne, læsningen. Det er en principiel tilgang, jeg har anlagt, for jeg kan godt forstå, hvordan man også kan sondre mellem formgiver, forfatter, forlægger osv. Det handler om arbejdsfordeling, maskineri. Men i sidste ende er der ikke forskel. Bogstaverne udtrykker ikke "skriften" på metafysisk vis, de udgør simpelthen skriften. Bogen er ikke et symbol på kødet, den er kødelig i sig selv.

Det er vigtigt for mig med hver enkel udgivelse ikke at tage tingene for givet. Altså ikke at tage et skriftbillede for givet, ikke at tage et satsbillede for givet, men hver eneste gang spørge: Hvilken typografi skal bruges? Hvilken tradition skal vi lægge os i? Hvilke andre ting i verden skal den her gå i dialog med og på hvilken måde?

Man kan have en idé om, at man som forfatter har en plads i et produktionsled. Man er den, der sidder hjemme for sig selv og skriver, og så sender man det af sted, og derfra er det ligesom hands-off.

Jeg kan godt lide at gøre det helt anderledes og lade de beslutninger, der bliver truffet i sidste del af produktionen, svare til dem, der oprindeligt blev truffet under skrivningen – i skriften.

Hvad er særligt for samarbejdet mellem forlaget og forfatterne?

Jeg oplever, at der er stor interesse for at samarbejde omkring bøgerne, forlag og forfatter imellem. Man kunne sige, at Forlaget Virkelig kan lade sig gøre, fordi folk har lyst til at arbejde på den her måde. Det er svært, og det kan være besværligt. Det er ikke noget effektivt pengemaskineri, og det er fint.

Samarbejdet skaber bånd, og det er de bånd, der driver forlaget. Og det strækker sig ud. Jeg tænker faktisk på de forskellige, gode boghandlere rundt omkring i København som en del af Forlaget Virkelig, for de er med til at give bøgerne en plads i verden, de styrer receptionen, bestemmer den. Det bliver symbolsk, og det er der en god grund til: Arbejdet med sproget har alt at gøre med den anden – og med en gensidig afhængighed.

En bog kan aldrig være fejlfri, og den kan heller aldrig være fuldstændig sand eller skudsikker, men den kan være oprigtig. Den kan komme fra et godt sted. Det tror jeg på. Der er en god energi i Danmark lige nu. I København, hvor jeg befinder mig, skyder mange små forlag op, overraskende, energiske. Man bruger hænderne og siger: Det her skal have plads. Det her er noget værd. ·

Forlaget Virkelig

opstod i Paris sommeren 2011, hvor **Daniel Flendt Dreesen, Peter Johan Meedom og Andreas Vermehren Holm** fandt sammen om at udgive svenske Linus Gårdfeldt og norske Tomas Espedal på dansk. Forlaget er en slags arbejdskollektiv baseret i København, hvor formgivere, forfattere og oversættere er fælles om at nå frem til, hvad litteraturen drejer sig om. **Virkelig** har fokuseret på især nordisk samtidslitteratur, samt sammenblandingen af nyskrevne værker og klassikere i skriftserien Bestiarium.

Lykke Strunk .

Dansk Forfatterforening bruger cookies til at føre statistik over besøgende.

[Læs mere \(http://danskforfatterforening.dk/\)](http://danskforfatterforening.dk/)

OKAY, TAK